

07 ชาติพันธุ์หลากหลายมิติ

ดำเนินรายการและร่วมอภิปรายโดย โสวิตรี ฌ กลาง

07-1 ฮกจิ้วข้ามแดน: ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกลุ่มชาวจีนฮกจิ้วในภาคใต้ของ ประเทศไทย: กรณีศึกษาชุมชนชาวจีนฮกจิ้ว อำเภอนาบอน จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปิยชาติ สິงตี สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ piyachat.suo@gmail.com

"บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์การอพยพและการตั้งถิ่นฐาน วิถีชุมชน ประเพณีและวัฒนธรรม ชาวจีนฮกจิ้วในอำเภอนาบอน จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการศึกษาวิจัยพบว่าการเกิดและเติบโตของชุมชนชาวจีนฮกจิ้ว อ.นาบอน ทำให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ภาคใต้ในประวัติศาสตร์ร่วมสมัย ชุมชนชาวจีนฮกจิ้ว อำเภอนาบอน จังหวัดนครศรีธรรมราช มีบรรพบุรุษอพยพมาจาก ตำบลกุ้เถียน เมืองฝูโจว มณฑลฝูเจี้ยน ประเทศจีน ตั้งแต่ทศวรรษ 2440 เพื่อมาเป็นแรงงานในเกษตรแบบอุตสาหกรรมของอังกฤษ เมืองซิเตียววัน (Sitiawan) รัฐเประ (Perak) สหพันธรัฐมลายา ก่อนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานเพื่อจับจองที่ดินริมทางรถไฟทำสวนยางพารา บนพื้นที่อำเภอนาบอนปัจจุบัน ในทศวรรษ 2460 วิถีของชุมชนแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงแรกเป็นการถางป่าทำสวนยางพาราและตั้งชุมชน มีวิถีชุมชนดำเนินไปแบบจัดการตัวเอง ช่วงสองตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ชุมชนชาวจีนฮกจิ้วกลายเป็นส่วนหนึ่งของรัฐไทย ผ่านนโยบายของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม และสถานการณ์สงครามมหาเอเซียบูรพา ทางวัฒนธรรมประเพณีชาวจีนฮกจิ้ว นาบอน มีวัฒนธรรมประเพณีโดยรวมส่วนใหญ่คล้ายกับชาวจีนกลุ่มสำเนียงอื่นๆ ในสังคมไทย มีความแตกต่างในเรื่องของอาหารการกิน"

คำสำคัญ

ชาวจีนโพ้นทะเล, ประวัติศาสตร์ชุมชนชาวจีนฮกจิ้ว, อำเภอนาบอน, ประวัติศาสตร์ภาคใต้

07-2 ภาพสะท้อนวัฒนธรรมมลายูสตูลผ่านวิถีชุมชนเจ๊ะบิลัง จังหวัดสตูล

ธัญญาภรณ์ จันทรเวช คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ

ไพลิน กล้าจริง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
thanyachantu@gmail.com

"ความเป็นมลายูที่ลึ้มเลือนกลายเป็นภาพจำของชาวไทยมุสลิมมลายูในจังหวัดสตูล ความกลืนกลายวัฒนธรรมดั้งเดิมให้เข้ากับวัฒนธรรมไทยภาคใต้ได้อย่างกลมกลืน ทำให้เกิดคำถามต่อการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมมลายูในเขตแดนประเทศไทยที่แตกต่าง แต่กระนั้น พื้นที่ทางวัฒนธรรมชาวไทยมลายูที่เข้มข้นยังฝังและดำรงอยู่ในวิถีของชาวเจ๊ะบิลัง จังหวัดสตูล บทความชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ชุมชน (Community study) ในพื้นที่หมู่ 2 ตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตวัฒนธรรมของชาวไทยมลายูที่ดำรงอัตลักษณ์อันหลากหลายอยู่ในพื้นที่พหุวัฒนธรรมท่ามกลางกระแสโลกภายนอก ในการศึกษาและเก็บข้อมูลใช้องค์ความรู้ของการทำงานสังคมสงเคราะห์ชุมชน และประยุกต์การทำงานภาคสนามด้วยวิธีชาติพันธุ์วรรณาเข้ามาเป็นแนวทางในการศึกษาชุมชน

ผลการศึกษาเบื้องต้น พบว่า ชุมชนในเขตหมู่ 2 ของตำบลเจ๊ะบิลัง ซึ่งมีพื้นที่ 2.7 ตรม. มีประชากรประมาณ 4,000 คนนั้น ร้อยละ 98 นับถือศาสนาอิสลามและใช้ภาษามลายูสตูลในการสื่อสาร ส่วนอีกร้อยละ 2 เป็นคนจีนและพม่านับถือศาสนาพุทธ แทบทุกคนสามารถสื่อสารภาษาไทยกลางได้ การดำรงสภาพดั้งเดิมของพื้นที่เป็นไปได้จากเงื่อนไขต่อไปนี้ 1) อิทธิพลทางการเมือง แต่เดิมเป็นเขตพื้นที่สีแดงและมีลักษณะภูมิประเทศแบบปิดจากการติดต่อกับทางถนน หากเคยเป็นเมืองท่าใหญ่ในอดีต ทำให้มีการพัฒนาอาชีพกับเส้นทางเดินเรือที่น่าสนใจ เช่น อยู่ต่อเรือประมงพื้นบ้าน (ช่างฝีมือ) อยู่ซ่อมเรือยอร์ชที่ได้รับความสนใจจากต่างชาติ ท่าเรือขนส่งอิฐแดง ซึ่งจะขนส่งทางน้ำเป็นหลัก หากการเป็นพื้นที่ในเขตอิทธิพลทางการเมือง ทำให้พื้นที่นี้ไม่เปิดให้มีการพัฒนาการค้าสมัยใหม่มากนัก (มีเรื่องเล่าว่า เป็นท่าเรือที่โจรสลัดมาขึ้นเป็นประจำ ทำให้มีนักเลงถิ่นเป็นที่รำลึกกับคนนอก) 2) ความใกล้ชิดทางเครือญาติกับฝั่งมาเลเซีย (มีการเดินทางข้ามฝั่งไปหาสู่อันตลอด) ทำให้ที่นี่มีการสืบทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น ทุกคนล้วนถูกกระตุ้นให้ตระหนักถึงความเป็นมลายูอยู่เสมอ การสืบทอดการใช้ชีวิตความเป็นอยู่แบบเดิมของชาวเจ๊ะบิลังทำให้วิถีชีวิตวัฒนธรรมมลายูดำรงได้แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงภายนอกกำลังรุกเข้ามาเพียงใด "

คำสำคัญ

วัฒนธรรมมลายู มลายูสตูล การศึกษาชุมชน

07-3 ชำมวิถี“ไทคว” : ชำมมนุษย์ ณ จุดตัดแห่งความสัมพันธ์เชิงอำนาจในพื้นที่ชุ่มน้ำโลก/Cross – Way of Life’s Tai Khuaw : The interaction of Power Relations in wetland of International Importance

แก้วตา จันทรานุสรณ์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
kjanthra@gmail.com

"บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอเรื่องเล่าชีวิตการดิ้นรนต่อสู้ของ “ไทคว” ๒ ตระกูล ได้แก่ “พลอยหิน” และ “ศรีมันตะ” ซึ่งย้ายครอบครัวจากจังหวัดอุบลและยโสธรเพื่อบุกเบิกที่ทำกินในบริเวณที่ลำน้ำสาขาจากเทือกเขาภูพานไหลมาบรรจบกับแม่น้ำโขง ณ หอนงkutting ตำบลโนนสมบูรณ์ อย่างไรก็ตามความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางชีวภาพได้ลดน้อยลงเมื่อมีกลุ่มผลประโยชน์อันหลากหลายเข้ามาปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้พื้นที่และเปลี่ยนแปลงมากที่สุดเมื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมยางพารา จนกระทั่ง พ.ศ.2551 องค์กร World Wide Fund for Nature ได้กำหนดให้หอนงkutting เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับโลก(พื้นที่แรมซาร์)ในเขตลุ่มน้ำโขงตอนล่าง อันแสดงให้เห็นว่าหอนงkutting มีค่า มีความหมายในเชิงนิเวศวิทยา แต่ทว่าอีกด้านของการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศหอนงkutting ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของกลุ่มไทคว(คนจน)ผู้อาศัยหอนงkutting เป็นพื้นที่ดำรงชีพ และผลกระทบต่อวิถีชีวิตไทควได้ทวีความรุนแรงอย่างซับซ้อนมากขึ้นเมื่อบึงกาฬได้กลายเป็นจังหวัดซึ่งรัฐและทุนข้ามแดนมีแผนพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างเข้มข้น

This article aims to present a narrative life struggle of "" Times Coeur "" 2 families, including ""Phloy Hin "" and "" Sri Mandra ,"" which moved the family from the province of Ubon Ratchathani and Yasothon pioneers who make a living in the tributaries of Phu Phan flow meets the river at Kut Ting Nong District Nonsomboon. However, the abundance and biodiversity is diminishing on a variety of interest groups to adjust the area and changed the most when entering the timber industry until May. Prof in 2008 Corporate World Wide. Fund for Nature has designated Kut Ting Marsh is a wetland of global importance (Ramsar) in the Lower Mekong Basin. It shows that the value Nong Kut Ting. Meaning Ecology But the other side of the conservation and restoration of ecosystems Nong Kut Ting affect the lives of a group of independent Kauai (the poor), a resident of Kut Ting Nong living space. And the impact on livelihoods Times Kauai has intensified significantly more complicated when Kan province, which has become the state capital and cross."

คำสำคัญ

"ไทคว ชำมมนุษย์ พื้นที่ชุ่มน้ำโลก Tai Khuaw wetland of International Importance"

07- 4 บาติกยอกยกการตากกับประกอบสร้างอัตลักษณ์แห่งชาติอินโดนีเซียในยุคปฏิรูป

ชนกมลย์ คงยก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัย
ลักษณ์

kamonwan.ko@gmail.com

บทความชิ้นนี้มีจุดมุ่งหมายที่ต้องการชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของบาติกยอกยกการตากกับประกอบสร้างอัตลักษณ์
แห่งชาติอินโดนีเซียในยุคปฏิรูปทั้งในมิติประวัติศาสตร์ทางการเมืองและมิติศิลปวัฒนธรรม ในมิติประวัติศาสตร์
ทางการเมือง เมืองยอกยกการตากถือเป็นเมืองที่มีความสำคัญในยุคการสร้างชาติอินโดนีเซียก่อนประกาศอิสรภาพ
และเป็นเมืองที่ตั้งอยู่บนเกาะชวาซึ่งเป็นเกาะที่มีประชากรมากที่สุด ความเป็นชาวนี้อเองได้ถูกขบขันให้กลายเป็น
ส่วนหนึ่งในการประกอบสร้างอัตลักษณ์แห่งชาติอินโดนีเซีย สำหรับมิติศิลปวัฒนธรรม เมืองยอกยกการตากเป็นเมือง
ที่ยังคงเต็มไปด้วยการดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมชวาแบบดั้งเดิม หนึ่งในนั้นคือวัฒนธรรมที่เรียกว่า “บาติก” บาติก
ยอกยกการตากในฐานะวัฒนธรรมชวาจึงมิได้เป็นเพียงเครื่องแต่งกายที่ทรงคุณค่าเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่สะท้อนภาพ
ทางสังคมอินโดนีเซียอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยใคร่ค้นหาคำตอบภายใต้คำถามการวิจัยที่ว่า บาติกยอกยกการตากมี
ความสัมพันธ์กับประกอบสร้างอัตลักษณ์แห่งชาติอินโดนีเซียในยุคปฏิรูปอย่างไร และสัมพันธ์ในมิติใดบ้าง การวิจัย
ครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีความทรงจำร่วมทางสังคมและการตีความทางวัฒนธรรมมาเป็นแนวทางการมอง
ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น อีกทั้งนำเอาระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการวิจัยทาง
สังคมศาสตร์ โดยมุ่งเน้นศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมเพื่อให้เข้าใจถึงสภาพทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทาง
สังคมอย่างเจาะลึก

คำสำคัญ

บาติกยอกยกการตาก การประกอบสร้าง อัตลักษณ์แห่งชาติ อินโดนีเซีย และยุคปฏิรูป